

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	— — — — —	6 korona — fillér
Félévre	— — — — —	3 " —
Negyedévre	— — — — —	1 " 50 "
Tamítóknak és kézműiparosoknak egy évre	— — — — —	4 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.		

Felelős szerkesztő

BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány sajtó” címére küldendők. (Iskolaköz 3. sz.)

Hirdetések jutányos árban vételnek fel.

Nyitlár sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

Jubiláris ünnepek.

Elmult a nagy nap. A szívek még most is dobognak utána, élénk emlékezetben lesz mindaddig, míg egyetlen lény él azok közül, akik részt vettek egyházmegyénk atyai jósaú főpásztorának tiszteletére rendezett ünnepeken.

Nemcsak az egyházmegye híveinek, de az egész országnak figyelmé oda volt irányítva, midőn Szatmár jótékony püspöke, minden nemes intézménynek és törekvésnek bőkezű Maecenása aranymiséjét mutatta be az egek Urának a csudatévő Szűz oltára előtt. Az istenanyának kegyhelyét választotta ki, ki iránt a legnagyobb tisztelet gyermeksege éveitől kezdve ott honolt keblében, ki felé most is reményelt szívvel tekintett, hogy életének és tevékenységének munkájában továbbra is pártfogója lesz.

Míg ő ott székhelyétől távol, a világhírű mária-pócsi templom falai között fohászott az egek Urához, addig itt Szatmáron, az egyházmegyének, sőt az egész országnak számos pontján ezer meg ezer szív dobbant meg, Isten áldását kérve jubiláló egyházmegyénk nagy püspökeinek méltó utódára.

Maga a koronás király is le szállott trónjáról, hogy üdvözlét és szerencsekívánatait fejezze ki ama nagy férfiú előtt, ki kezének minden mozdulatával a haza javát munkálta, ki egymaga többet tett annak érdekében, mint sok-sok ezere, akiknek szívek készséges ugyan, de erőferrásaik a tengerben elhaló vízcsepp Szatmár nemeslelkű püspökének nagy szellemi és lelki tulajdonai mellett.

A magyar klérus feje, a biboros hercegprimás az anyaszentegyház háláját rakta lábaihoz, midőn üdvözlésére sietett annak a férfiúnak, ki szívének minden lüktetéséhez az Ur oltáráról szerezte a vérceppeket és pezsgésökkel új csillagokat varázsolt a magyar Sionnak multjában fényes azurjára.

Templomok, iskolák százával, az elhagyatottak és árvák hálakönyveinek milliói ragyognak ott bevezetvén a párját ritkító nagy püspök nagy nevét az emlékezet örök könyvébe.

*

Halaadásnak szent oltára épült a mária-pócsi templom csodás kegyképe előtti fehér őszi rózsák mosolyogtak alá a lobogó gertyák pereméről, élő virág erdő illatárja, -vidám orgona zenéje s ünnepi örömtől remegő szívek édes dobogása fogadta a szeretett egyháznagyot, ki felmagasztosult ihlettel aranymiséje áldozatát jött bemutatni a gondviselő égi Atyának az ő szeretett Leánya kegyelmi képe előtt.

Hasztalan vonult el az ünneplés hiu zajától, a szeretet ragaszkodása nyomon követte. Kiséretében voltak Szatmárról Pemp Antal prépost-kanonok, Szabó István apát, irodaigazgató, Hámon Róbert pápai kamarás, szentszéki jegyző, Tóth József segédlelkész, Stauder Gyula szerpap, sr. Izidora és sr. Sarolta irg. nővérek, frater Alajos római trinitarius, dr. Erdélyi Károly orvos, Szabó István magánzó, Toldy István s a püspöki udvar férfiszoigái. A pócsi nagy templom megtelt lobogó zászlók alatt özönlő, hú néppel, a bazilita rend összes tagjai s a szabolesvidéki papok Holló Mihály pócspetri plebános vezetése alatt várták a templom ajtajánál, meghajolva igaz kegyelettel, midőn a püspök méltósággal kiegyenesedve szentelt vízzel meghinté a Szatmárról jött hivekkel vegyes buzgó népet.

Leva in circuitu oculos tuos et vide: isti congregati sunt, venerunt tibi filii tui...!

Az ősz püspök áhitattal lépdelt az oltárig, pár percig térdreborulva a kegykép előtt néma imába mélyedt; aztán magára ölté az aranynyal átszőtt albat, az aranyos ünnep varázsától még sugárzóbb arany kazulát, arany virágcsokrot kötöttek jobb karjára s letérdelt, hogy megindulástól elfogódott hangon a Veni Sancte-t intonálja.

Aztán megkezdte fenséges örömmiséjét.

Mit érezett a szíve, midőn karjait kitarva kedves jelszavával — Pax — üdvözlé hiveit, kik zsongó énekkel térdeltek körül az oltárt? Mit érzett a szíve, midőn a mise imában ő, ki félszázad óta közbenjáró az ég és föld között, most kiválóan önmagáért könyörgött? Mit érezett a szíve, midőn a koronás aranykoszorúval (a szatmári irg. nővérek hódoló ajándékával) borított, drágakövekkel ékesített aranykelyhet (szatmári káptalan szeretének zálogát) kezébe vette, hogy fölemelje a legszentebb halaadás áldozatával.

Ilyen ünnepeket a kegyelmek Istene csak kedvelt gyermekének ad, az érdemes élet diadalául, az örökkévaló boldogság záloggyanánt.

Áldozásra esöngöttek, a főpásztor hűségese udvari népe oda térdelt az oltár elé, hogy hálával esökölt atyai kezéből fogadja e szent ünnepen az örök élet kenyerét. Az egyházmegyei iroda alkalmazottja, Toldy István, továbbá ő excellentiája udvarmestere.

Hauerstein Ferencz és Frank Péter komornyik feltűzték mellökre a római lateráni káptalan által adományozott, piros kék szallagon függő, ezüst érdemteresztt, melyet a kegyelmes püspök ur eszközölt ki számukra Rómából aranymiséje alkalmából.

S midőn végre a sz. mise végén a fáradságot nem ismerő főpásztor, püspöki süveggel fején, pásztorbottal kezében, a néphez fordult, hogy örömdását adja reá a Szentháromság nevével, nem láthatott a nagy templomban mást, csak könnyező szemeket, ha ugyan jósaú tekintete áttört saját édes könyecsepején.

Az ünnepi misét Te Deum követte, melynek riadó hangjaiban egyesült aranymisés püspök atyánk minden gyermekének hálásóhaja. Amint a szeretet apostola látta a Titkos jelenések könyvének Isten-jelét viselő népét lelke előtt, ugy érezhette a szeretett főpap merengő lelke körül egyházmegyéje összes hiveit, kiknek száma szinte 144 ezer s kiknek homlokán a szeretet, hűség és hála Isten jele.

Ezután a kegyelmes ur ülve hallgatta végig Szabó István apát, irodaigazgató sz. miséjét, mialatt a meghatott nép a szent olvasót imádkozta.

A bold. Szűz csodás képe malasztos jósaú nézett alá e kedves ünnepegre, melynek lélekemelő befejezésül a jubiláns főpap ünnepi kelyhének arany koszoruját a kegyképnek ajándékozta s az oltáron egy vankosra sajátkezüleg elhelyezte.

Harangzugás közben távozott a kegyelmes ur a templomból a pócspetri plebános vendégszerető otthonába, hol a tiszteletére sereglett papságnak s hiveinek, nevezetesen a szatmári püspöki fieleni iskola képviselőiben jött Jankovics János igazgatónak üdvözlét szellemességének lebilincselő varázsával fogadta s aranymiséjére vonatkozó emlékképeket osztott ki.

A házigazda dusan terített asztala fölött lelkes dikciók sziporkáztak s a vidám tréfa keresztül gázolt néhány szájas hirlap fölött is, melyek Szatmárról sugalmazva együgyü, ha nem rosszakaratu sopánkodással a püspök ur ő excellentiáját ágyban fekvő betegnek ujságotják, hiveinek és rokonainak megújuló aggodalmára. Hál' Istennek, a kegyelmes ur ágyban fekvőnek csak az álomhozó éjszakán mondható; mennyire jó erőben van, bizonyítja az, hogy a nap bármely órájában fogad, hivatalos dolgait, az özönnel érkező leveleket, telegramokat s a legaprólékosabb ügyeket is szellemének üdvösségével intézi el; de lelki, testi erejének lehangosabb bizonyosága: ez a nagy meghatottsággal, és fáradság nélkül végzet fenséges, szép, aranymise.

Lapunk mai száma 10 oldal.

A szatmári ünnepségek méltók valának a szép nap fenségéhez. Aki végig nézte azokat, gyönyörrel távozott az ünnepségek helyéről, mert nem sablonszerű tiszteletnyilvánítások hideg frázisai valának, hanem mindenik a lelkek mélyéről fakadt, a tűz, az erő, őszinteség ott honolt a szemekben, s belevegült az ajkairól elhangzott röpké szók hullámai közé. Magasztos, lélekemelő pillanatok valának azok, méltók az örök Klió muzsájának tollára.

Az aranymisét megelőző napon, pénteken délután már lobogódiszt öltött a piacz környéke. Másnap reggel mindig több és több trikolor jelent meg, úgy hogy az egész Deák-éren alig volt néhány ház, amely nem kívánt osztozni a szatmári egyházmegye végtelen örömeiben. Fel volt lobogó a városház, a Pannónia-szálló, az Osztrák-Magyar Bank, a Takarékpénztár és a magánépületek egész hosszu sora. Ez az imposáns külsőség már maga jelezte, hogy Szatmár nagy ünnepet ül. Este minden templomban megszólaltak a harangok, imára hívta fel a város közönségét, hogy egyesítse azzal a fohászszal, mely e pillanatokban a máriapócsi zárda falai közül tör fel az egek Urához az aranymisés főpásztor ajkairól.

Az aranymise napján reggeli 9 órakor ünnepélyes szent mise volt a zárdateplomban, melyet *Hehelein* Károly praelátus-kanonok végzett. Jelen voltak a meghívott hatóságok és tisztikar képviselői s nagyszámu közönség. A szent misét *Te Deum* előzte meg. Hálát adott a hivek serege az egek Urának mindama jókért, melyekkel pályafutása alatt az egyházmegye püspökét elárasztotta, s kérte a kegyelmeket életének további folyamára.

Szombaton, tehát az aranymise napján a reggeli órákban mindjárt a gyermekcsereg sietett leróni háláját jötevő atyja iránt. A gyermekek, akiket ő mindenekfelett legjobban szeretett, s akinél jobban nem szeretheti őket senki sem. Nyolcz órakor az elemi fiúiskola növendékei rendeztek ünnepélyt. Jelen volt *Hehelein* Károly praelátus-kanonok, dr. *Lessenyey* Ferencz kanonok, egyházmegye-főtanfelügyelő, Antal Dániel világi elnök, többen a tanügybarátok és szülők köréből. Megható volt a szereplő kicsinyek közvetlensége, úgy látszik, nagyon jól ki voltak oktatta, hogy a legjobb atya lábai előtt rakják most le szívöknek zsenge áldozatát. Az ünnepség válogatott és szépen előadott sorrendje a legmagasabb igényeket is képes volt egészen az elragadtatásig kielégíteni, miért is a közönség a tapsokban éppen nem fukarkodott. Mindezeket fokozta a virágokkal és cziemes lobogókkal dusan fölékesített iskolai lépcsőház szépsége, mely a jelen alkalommal a bőkezű Patrónushoz méltóan igen izlésesen volt földiszítve. — És a mi különösen emelte az ünnepség fényét, ez azon gyöngéd és gondos figyelemben összpontosult, hogy az iskola fáradhatatlan igazgatója, Jankovics János nemcsak ő Excellentiája Püspök Atyánk arczképét vétette körül gyönyörű koszorúval, — hanem a lépcsőházban a szent Imre-szobor két oldalán levő ablakokat saját költségén szines festésű szent képekkel borítottatta be, a mi most már oly szép lépcsőház lett, hogy az országban

kevés van hozzá hasonló. Az ünnepi beszédet *Tóthfalussy* Dániel hitoktató tartotta a gyermekek lelki és szellemi világához mért egyszerű szavakban. A nagyhatásu szép beszéd a következőleg szól:

Izaiás prófétáról olvassuk a Szentírásban, hogy Isten őt a próféataságra meghívta; ugyancsak a Szentírásban olvassuk felőle, hogy fölszenteltetése előtt egy angyal leszállott az égből, kinek tüzes szén volt a kezében, melyet fogóval vett vala le az oltárról. Ezen tüzes szénnel érinté az angyal a próféta ajkát, hogy büneitől megtisztuljon, és méltó legyen a próféta hivatatra. E magasztos pillanatban, midőn itt előttetek állok, kedves gyermekek, lehetetlen, hogy az égre ne tekintsek és ne kérjem a mindenható Istent, küldje el hozzám is az ő szent angyalát, hadd érintse meg tüzes szénvel ajkamat, mert érezve érzem, hogy e nagy napon, egyházmegyénk áldott lelkű Főpásztoráról kellőképen hozzátok szólani különben képtelen vagyok. De egyuttal kérve-kérem szent Istenünket azért is, hogy e szent órában a ti gyenge sziveteket is érintse meg, s tegye fogékonnyá, hogy amit hozzátok beszélni fogok, azt jegyezzétek meg, és ha majd nagyok lesztek, akkor is jusson eszetekbe mily áldott lelkű püspöke volt Szatmárnak Meszlényi Gyula ő Excellentiája személyében, és azután igyekezzetek ti is a jótékony-ság gyakorlásában őt megközelíteni.

De hát tulajdonképen miért is gyűltünk ma össze ide e szent helyre? Mit vagy kit ünnepelünk? Miért megyünk innen a templomba? Megmondom. Figyeljétek!

1854. esztendőben szept. 17-én tehát éppen 50 évvel ezelőtt történt, hogy egy fiatal pap először lépett az Ur oltárához, hogy első szent miséjét a mindenható Istennek bemutassa. Ezen fiatal pap nem volt más, mint ami szeretett püspök Atyánk, Meszlényi Gyula püspök ur ő Excellentiája. Őh mily buzgón, őh mily átszellemlült lélekkel imádkozhatott, hogy Isten meghallgatta imádságát és megengedte, hogy megérje 50 év múlva is e nagy napot! Nagy nap ez kedves gyermekek egy papnak az életében, mert nagyon kevésnek adatik meg, hogy fölszenteltetése, — első szent miséje után 50 évet töltsön el a papi pályán. És tudjátok miért ajándékozta meg Isten ő Excellentiáját ilyen hosszú élettel? Mert hiven teljesítette Isten 4. parancsát, mert tisztelte szüleit és nekik mindenben engedelmes volt. És tudni akarjátok még azt is, hogy Isten miért adott ő Excellentiájának ily magas püspöki méltóságot? Ismét a Szentírással — Isten szavával válaszolok, mert szent Pál apostol azt mondja, hogy aki atyját és anyját tiszteli, az hosszú életű lesz és jól lesz dolga. Akartok ti is hosszú életűek lenni? Akarjátok, hogy jó legyen dolgotok az életben és magas méltóságra jussatok? Tartsátok meg ti is Isten parancsait, tiszteljétek ti is szüleiteket; Isten tőletek sincs távol, titeket is meghallgat, titeket is megáld.

Midőn első szent miséjét bemutatta, akkor már Nagyszombat városában a konviktus tanulmányi felügyelője volt s egyuttal főgymn. tanár, azaz tanított. Rövid idő

múlva 1857.-ben udvari pap lett Esztergomban a primási udvarban. Nemsokára vagyis 1866. év febr. 10. komáromi plebános. Itt 16 évet töltött mindenkitől szeretve és tisztelve s a kath. iskolának Komáromban is éppen oly rendíthetetlen áldozatkész bajnoka volt, mint itt Szatmáron, mert ott is, itt is ő mentette meg a kath. iskolát az elközösítéstől — az államosítástól. 1881. évben ezen nagy buzgóságáért meg lett jutalmazva azzal, hogy esztergomi kanonoknak nevezte ki a király ő felsége, s mint kanonok a növendékpapoknak rectora, azaz igazgatója lett, tehát itt is tanított. Ezen hivatalában azonban már csak hat évet tölthetett, mert 1887. évben okt. 17-én szatmári püspök lett, s ezen méltóságban Isten szíve szerint 17 éve kormányozza szeretett egyházmegyénket, vagyis más szóval 17 éve, hogy tanít benünket is.

Kedves gyermekek! Az Isten ujját nem láthatjátok-e velem együtt Püspök ő Excellentiája életében? Mint fiatal pap a konviktusban erényes életre, — mint tanár tudományra tanítja a fiatalságot, midőn a primási udvarba kerül ő maga tanul, hogy majd ha püspök lesz, sokakat tudjon tanítani, midőn komáromi plebános lett, újból ő tanít, de már nemcsak a fiatalságot, hanem az öregeket, ifjakat együttesen, mert az egész hitközségnek lett pásztorává, lelkiatyjává. Innen kanonok lesz, újból tanít, tanítja a kis-papokat, vagyis a leendő papokat. Végre Isten határtalan kegyelméből 1887. évben szatmári püspök, — vagyis legfőbb tanító lesz, mert egy nagy őt vármegyéből álló egyházmegyéből álló egyházmegyének lett legfőbb tanítója, legnagyobb jötevője, kit legföllebb megközelíthet valaki az utódok közül, de szívjóságban, nagylelkűségben, bőkezűségben, a templomok, iskolák építésében, a szegények és árvák fölsegélyezésében fölülmulni senki sem fogja. Mint 50 éves pap áll ma előttünk ő Excellentiája kedves gyermekek! A jó Isten 50 év alatt aranynyá változtatta főpásztori szívét, mert másküiben lehetetlen elgondolni, hogy az a sok 100 és 100 ezer darab arany, melyekkel annyi jót tett, máshonnan kerülhetett volna elő, mint nemes szívének arany bányájából. Látjátok k. gyermekek, hogyan ne áldotta volna meg Isten hosszú élettel, jóléttel, mikor mindig csak jót tett egész életében; jóra tanított mindenkit fiatal korától kezdve a püspöki méltóságig. Rajta csakugyan beteljesedtek a szentírás szavai, hogy akik sokakat tanítanak az igazságra, azok fényleni fognak mint a csillagok — meynyeknek országában (Dán. 12. 3.) mert ő csakugyan fénylik, — tündöklék itt közöttünk Istennek földi országában is: tudománya, életszentsége, jószívűsége és kifogyhatatlan bőkezűsége által, Isten ügyeinek fölvirágoztatásában. Az 50 évből 17 évet itt töltött el közöttünk, folyton tanítva és jó példát adva mindenkinek. Mert k. gyermekek a világ már gondolkozik, s nem azt nézi gróf e, báró-e, herceg vagy püspök-e valaki, hanem azt nézi: mennyi jót cselekszik. S nagyon helyesen, mert ez a Krisztusi igaz szeretet hő-

Uj könyv- és papirkereskedés!

Az összes intézetekben használt tankönyvek

Deák-tér 9. szám.

Huszár Aladár

Szatmáron,

A Pannonia szálló mellett.

könyv- zenemű és papirkereskedésben kaphatók

(dr. Lengyel Márton ur házában.)

Legolesőbb árban kaphatók:

Rajzeszközök, vonalzó, jegyzőkönyvek, rajztömbök, füzetek, valamint mindenféle papir-, író-, rajz és festőszerek.

mérője, ha azon sok jót, azon nagy vagyont, a melylyel Isten valakit megáldott, az ő nevének dicsőítésére templomok és iskolák, árvák és szűkölködők fölszámolására fordítja. Ezt tette áldott lelkű jó Atyánk egész életében, ezt különösen 17 évi püspöki kormányzása alatt; s ha azok a sok milliók beszélni tudnának, mit templomok, iskolák, s jótekonny célokra fordított; ha az árváknak, szegényeknek, kiknek könnyeit fölszártotta, szabad volna beszélniök, — oh akkor — tán csak akkor állana előttünk Ő Excellenciája — lelkének valódi nagyságában. Előttünk állana, de azért mégis távol, mert aki a jó tetteinek számát és értékét leírni akarná, — annak az angyal kezéből kellene a tollat kivennie, mert egyedül az képes, az van hivatva az örök élet könyvébe följegyezni szeretett Püspök Atyánk ezernyi és ezernyi jó tetteit. Előttetek, kedves gyermekek, csak azt hozom fel, ami előttetek történt és történik. Ti tudjátok, hogy évenként hányan és hányan kapnak közöletet ruhát, azt is tudjátok, hogy a városban csak ez az egyetlen fiiskola van s ezt is Ő Excellenciájának köszönhetjük, ki 200 ezer korona alapítványal kivonta az államosítás alól s benne a kath. tanítást teljesen ingyenessé tette. Katholikus tanítást mondok és említek, — mert itt a tanítók katolikusok; az épület katolikus, mert meg van szentelve; kereszt van a falon, „Dicsértessék“ -kel köszönünk, ima előtt és után keresztel jelöljük meg magunkat, szóval Krisztushoz akarunk fölvezetni benneteket; s hogy ezeket mind megtehetjük, ezt újból nevezett püspök Atyánk utólrhetetlen bőkezűségének és nagylelkűségének köszönhetjük. Miként tőled telik, — így szól az öreg Tóbiás fiához, — úgy légy irgalmas; ha sokkal bírsz, adj bőven; ha kevéssel, iparkodjál a keveset is szívesen adni“ (Tób. 4. 8. 9.)

Ezek után k. gyermekek amiket elmondottam, hogy ne örülnénk, hogyne vigadnánk szeretett püspök Atyánk aranymiséjének? Hogyne örülnénk, hogy a jó Isten éppen nekünk — csak nekünk — és nem másoknak adta őt, hogy mint szent életű püspök elődjének — Hám Jánosnak méltó utódja, jó cselekedetekben gazdag életét itt koronázza meg — angyaljóságú szívének arany áldozatával, — aranymiséjének bemutatásával! Ah! Igen! — Örülünk és dicsőítjük őt, mert ha ezt mi sem tennők a kövek szólalának meg. — A kövek magasztalnák túlaradó szívjóságáért. Igen, örülünk k. gyermekek! S ha valaki a tudomány legujabb vívmányával, a Röntgen — sugarrakkal tudna betekinteni szívünkbe, a ti ártatlan szívetekbe, — az egész egyházmegye szívébe, — tisztán láthatná szíveinkben az égő, a lángoló örömet e feledhetetlen szép nap megörökítésében. Örvendünk s nincs oly tihanyi visszhang, mely győzze viszhangoztatni, nincs az a Niagara zuhataga, mely hirül tudná adni a világnak azt az örömet, mely ma és örök mindig szíveinkben gerjedez, szíveinket lelkesíti, hogy szeretett Püspök Atyánk megérthette aranymiséjét, és hogy most mi ő vele örvendhetünk, mert ő iskolánk „angyala“ (Apoc. 2. 8.) Ha valamikor, úgy ma mondhatjuk el a költővel Szív meg szív, olyan egy, hogy mindnyájunk szíve csak egy számba megy? Egy szív, egy lélek vagyunk ma mindnyájan. Cor unum et anima una! Egy érzélem hevit, egy érzélem lelkesít ma mindnyájunkat; egy vágy ad szárnyakat szíveinknek, hogy innen — e szent helyről — Isten oltára elé járulva

— az angyalokkal együtt kérjünk szeretett főpásztorunknak hosszú, örömteljes boldog életet! Addig is, míg innen az Ur oltárához érünk, zengjétek én velem: Meszlényi Gyula — aranymisés püspökünket az Isten sokáig éltesse! — Éljen!

Aranymiséjét ülő főpásztorra iránt a kir. kath. főgimnázium azzal róttá le tiszteletét és háláját, hogy 17 én a gimnázium kápolnájában énekes nagy misére gyűlt össze s azon buzgón imádkozott szeretett főpásztoráért.

Az énekes misét dr. Fechtel János hit-szónok végezte, ki evangélium után az ifjúsághoz intézett megkapó szavakkal és melegséggel ecsetelte a nap fontosságát s befejezésül felhívta az ifjúságot, hogy ajánlják fel a sz. misét a jubiláló főpásztorért. A sz. mise alatt Haller Jenő tanár remek harmónium játékaival emelte az áhitatot s az ünnepeket. Fechtel János dr. beszédeköv. szól: Kedves ifjak!

A mint mártudjátok, a mai ünnepélyes istentisztelet azért történik, azért van szabad napotok, szüneti időtök, mert az egyházmegye kegyelmes főpásztor, jóságos püspökünk ma mondja aranymiséjét, a mi annyit jelent, hogy ma 50 éve mutatta be Ő Excellenciája, mint fiatal ember örömrépeső szívével első szent mise-áldozatát, zengéjét a mindenható Istennek.

50 év nagy idő az emberi életben — egy egész élet, melynek végső határához csak kevesen érnek el, a legtöbben lerokadva az élet nyomasztó terhe alatt, kora sirba dőlnek.

50 évet tölteni az Ur szolgálatában, lemondva a világról, annak örömeiről, vállalkozva a lemondás-, önmegtagadás-, a keresztényi szent alázatosságnak a sirig való gyakorlására, 50 évig dolgozni jó és balszerencse között Krisztus földi országában, az egyház kegyelmi kiucseit és Jézus ajándékait; 50 esztendőt tölteni a felebaráti szeretet göröngyös földjének terhes és verejtékes művelésében, 50 esztendőt tölteni egy nagy egyházmegyének nagy bölcsességét, határtalan szeretetet, Krisztusi bőkezűséget és angyali türelmet kívánó kormányzásában, — az Istennek oly ritka kegyelme, oly drága kegye s ajándék kincse, hogy abban a jubiliáns püspök iránt való kiváló jóságot fel nem ismerni lehetetlen.

És a Főpásztor mindezek élénk tudatában, visza nem tartva az aggkor természetes gyengeségei által, zarándokutra kelt a boldogság Szűznek híres kegyhelyére, Mária Pócsra ment hogy szentséges égi Pátronájának, Magyarország védőasszonyának évenként a hívek ezrei által látogatott kegyképe előtt mutassa be aranymiséjét az Urnak, ki őt teremtette, egy hosszú életen át kezénél fogva kegyesen, gondosan vezette, kegyelmeivel dusan elhalmozta, s a papi pályán az egyházméltóság legmagasabb, legfelsőbb polczára ültette, ezen egyházmegye püspökévé rendelte, jó erőben, vidám lélekkel, áldásainak bőségében megtartotta.

S ma, midőn az ősz aranymisés főpásztor szíve határtalan szeretetében Isten és az emberek iránt, körülvéve papjai, tisztelőinek sokasága és a hívek seregei által, felruházva a Pápa Ő Szentsége legmagasabb kegyelmének fényes kitüntetéseiével, elárasztva egy ország szerencskivánataival, papjainak, híveinek, mindenkinek hódolatával és mély-séges tiszteletnyilvánításával, örömkönyök között, ájtatosan omlik térdre, buzgón imádkozik az oltár lépcsőinél, az oltárnál, melynek magasságából a csodateremtő szent Szűz nyájasan tekint a boldog áldozóra s Istene,

kiben mindig törhetetlenül bizott, szívesen fogadja — az arany-áldozat jóillatú tömjén füstjét, — egyesítsük mi is forró imáinkat az Ő égbe szárnyaló fohászaival és kérjük az eget Urát, hogy tartsa meg továbbra is kegyelmes főpásztorunkat, a ki a szegények igazi Atyja, mert senki tőle üres kézzel nem távozott, ki hozzá fordult, a gyermekek és ifjak, különösen ezen intézet növendékeinek nagylelkű és kegyes pártfogója, a ki a jótékony-ság gyakorlásában soha ki nem merül, mert mindig van pénze a jó, a szent, az emberbaráti célokra, az Isten számára, — adjon neki törhetlen erőt, jó egészséget, hogy még soká kormányozhassa az Ő szíve szerint a hívek öröme, boldogítására szép egyházmegyéjét s majdan megelégedésben és boldogságban mutassa be a Mindenhatóknak 10 év mulva gyémánt miséjét.

A kir. kath. tanítóképző intézetben szintén a délelőtti folyamán volt az ünnepély mely a következő műsor mellett folyt le:

1.) Th. Stern: „Praeludium“; orgonán előadta Pfeiffer Jakab. 2.) Ünnepi beszéd; tartotta: Perényi János intézeti igazgató. 3.) Karének. 4.) Dotzner: „Románéz“; hegedűn előadta: Botyán János és Veress János. 5.) „Ecce Sacerdos“, Mindszenti Gedeontól; szavalta: Hoffmann József. 6.) „Träumezei“ Schumann Róberttől; hegedűn előadta: Komoróczy Péter, zongorán kísérte Veress János. 7.) Karének. 8.) „Induló“ Bartalus Istvántól; zongorán előadta: Hevesy János. Az ifjúsági részt Dr. Gopcsa Endre tanulmányi felügyelő rendezte.

Szép ünnepélyt rendeztek a Hám-konviktusban az ifjúsági kongregánisták és az intézet növendékei vasárnap délelőtti.

Mint szűz Mária püspökét magasztalta Knoll Károly VIII. o. t. a nagyméltóságú püspököt, mert a szeplőtelen fogantatás dogmájának is épen most van az 50-ik esztendeje! Rosty K. mélyen áttérzett és a szív lelkesült ségével előadott költeményével, amelynek utolsó versszaka, közös imádságunk szövege:

„Élj Mária püspöke, élj boldogul!
Szatmár legyen kezdetül Mária-Kertje
És égi koszorút Ő tőle nyerj Te!!!“

Majd Vinkler János VII. o. t. jól átgondolt, szép alakban szerkesztett s kedves történetekkel élénkített beszédével ecsetelte, hogy mily jó atyát adott az Isten az ifjúságnak a kegyelmes főpásztorban, és mily leereszkedő főpártfogót szűz Mária gyermekeinek, a kongregánistáknak, „amiért is dicsérjük, tiszteljük és szeressük őt . . . boruljunk le a nagy Isten elé . . . föszetett kezekkel s buzgó imádsággal tanúsítsuk iránta hálánkat . . .“

Kellemes dalu énekek fokozták a lelkesültséget; egyiknek visszhangja imádságként szállt föl Isten trónja elé:

„Áldd meg őt, az egy házfőt,
A kegyelmes jótévőt!“

Végül a kápolnába vonult az ünneplő ifjúság, ahol fölhangzott a szívből eredő „Te Deum . . .“

Másnap, vasárnap délelőtti 1/211 órakor a zárdában levő intézetek növendékei mutatták be hódolatukat. Az intézeti hatalmas terem teljesen betöltötte a nagyszámmal megjelent ünneplő közönség. Az emelvény papjai, püspöki és nemzeti jezimerekkel volt díszítve. Az intelligencia volt képviselve, tulnyomó számmal nők, de a férfiak köréből is sokan. Ott láttuk dr. Kádár Ambrus, Hámton József és Hehelein Károly praelatuskanonokokat, Antal Dániel egyháztanácsi elnököt és sokakat városunk előkelő köreiből. Amit a lányok produkáltak, az non plus ultra volt. Kicsike

művész volt az valamennyi a saját munkakörében. A műsort *Eckerd* Ilona és Sr. *Adrienne* zongorajátéka nyitotta meg, kik négy kézre *Weber* Sonatáját adták elő olyan bravourral, hogy ez a pompás nyitány méltán felcsigázta a közönség várakozását. És aki sokat várt, nem csalódott. A képzőintézeti énekkar precíz *Ave Mariája* a szabatos ének tudásnak kiváló bizonyítéka volt. Most következett egy élőkép, mely az egyházmegye hajóját illusztrálta. Pompás alakítás, az értelmezést hozzá *Kovács* Mária talpraeseten szolgáltatta. *Czukur* Francziska hegedűn és *Kalocsai* Margit zongorán játszottak ezután egy műdarabot, melynek előadása a fokozottabb igényeknek is bátran megfelelt. Mindakét kisasszony pompásul kezelte: az egyik a vonót, a másik a billentyűt. *Boros* Irma mély érzéssel, plasztikus hangszínezéssel méltóságteljes magatartással adta elő művészi stílusban kidolgozott beszédét. Nagy hatást keltett, de meg is tapsolták. A képzőintézet énekkara szólalt meg ezután, egy üdvözlő dallal gyönyörködtetve a jelen voltakat. Amint elhangzottak a végső akkordok, *Abrahám* Róza, egy tüzről pattant kis leány, nem anynyira lépett, mint ugrott elő, szép csengő hangján, temperamentumos hévvel, az ő mozgékony naturájával olyan pompásul szavalte egy költeményt, hogy szintesajnálta az ember, miért nem tartott még tovább. *Kerekes* Irén és Sr. *Amadea* zongorán előadott *Örömradiója* következett most, ami a klasszikus színezésnek bizonyos utóizével birt. *Kálmán* Károlynak a „Három testvér“ című allegorikus költeményét találóan adták vissza *Alexa* Gizella *Janitzky* Margit, *Mácsai* Ilona és *Darai* Margit növendékek. A precíz fellépés kívánni valót nem hagyott maga után. A művészetek és muzsák sikerült életkép hű bemutatása után az apróságok hódoló felfonulása következett. Kedves kis jelenség volt. A piczikék az ő bizonytalan lépéseikkel, határozatlan balansaikkal valóságos csatádi jellegű kölcsönöztek az ünnepélynek. Nem győztük eléggé nézni ezt a nem mindennapi, épen ezért kedvesen pompás jelenséget. Ezzel aztán vége is volt az ünnepségnak. Színpadon művészbet mindenestre bizonytal, de közvetlenebbet, meghatóbbat nem talál az ember. Elismerés illeti a vezetőséget, de a szereplőket is, akik egy intézeti előadás színvonalához mérten hasonlíthatatlanul sokat produkáltak.

Sed nunc venio ad fortissimum! . . . Vasárnap este 6 órakor a Katholikus Kaszinó tartott ünnepélyt. Jól evője, — több, második megalapítója a püspök ur, aki hogyha fel nem karolja, ma körülbelül már csak emlékezete volna meg, hogy létezett egykor Szatmár kulturális intézményeinek ez a számottevő tényezője. A kaszinó ünnepe tehát olyan bensőségteljes volt, melynek őszintesége a lelkek mélyéből fakadt. Az ünneplő közönség oly nagy számmal jelent meg, hogy kiszorult a szomszéd szobákba, sőt a folyosón sem lehetett mozogni. Ott láttuk dr. *Kádár* Ambrus és *Hehelein* Károly praelatus kanonokokat, Szatmár előkelő társalmának se vége, se hossza. Lehetetlen azt elsorolni, ne is kívánják. E helyen kell megemlékeznünk a férfi Dalegyesületről, mely készséggel ajánlotta fel közreműködését, s tagjai örömmel vettek részt a Kaszinó örömeiben. Nyitányul az ő bevezető énekük szolgált, mely a művészetnek magas színvonalon álló előadásával kedveskedett. Most *Fülkel* Béla főgimn. tanár, a Kaszinó egyházi alelnöke,

lépett az emelvényre, s pár rövid vonással jelezte az ünnepély jelentőségét.

A megnyitó beszéd elhangzása után *Literáry* Erzsike kisasszony lépett az emelvényre s mesteri zongorajátékával elragadta a jelen voltakat. Most dr. *Wolkenberg* Alajos tartotta meg ünnepi beszédét azzal a szónoki művészettel, mely ritka embernek adatik. A gyönyörű beszéd következőleg szól:

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Merész óhajjással van telve a lelkem. Szeretném egyzere érezniebb az órában, amit Szatmár-Németi városnak és bérce-rónás öt vármegyének társadalmá hónapok óta érez, sóhajj lelkesebben beszél; amit az utolsó két huszonegy órában harangok beszédes nyelve zúg, tömjévillos templomok, a szép szeptember virágaival ékes oltárok hirdetnek; amit ott ártatlanok ajaka beszél, ami itt férfikebledalában csendül. Ezt mind egyszerre szeretném érezni: az örömet, a meghatottságot, az imádságos óhajjásokat; a nagyok hódoló érzéseit, a szegények szívének hálakönyes buzdulását a szerény, de annál bensőségebb ünnepi érzéseket egyfelől, az elvonultságában önmagán diadalmaskodó lélek békés, boldog örömet másfelől. Csak így lennék méltó, hogy az öt vármegyének egyik legrégibb társadalmi egyesületében, kath. kasszinóknban, mely fennállása mostani harmincadik esztendejének ünnepi köntösére evvel az estével új himet teszen, a legszebbet, a hálás érzés ékességét teszi, mindazt és méltán beszéljem, amit a társadalom az aranymisés püspöknek, az emberek a nagy embernek, a polgárok társadalmuk legelső polgárának hoznak élete, lelke-szive legnagyobb ünnepén.

Óhajjásomat azonban megnyugtató, jobb tudat váltja ki lelkemből. Az ünnep olyan, hogy forró érzésekkel önti el a lelket, a közönség, mely ünnepelni jött, olyan, nemes érzéseiben és előkelő, hogy ez ünnepi arcok látása, a szemek ünneplő ragyogása lelkesevést visz érzéseimbe, elmémnek és alázatos, gyenge szavamnak is a meggyőződés erejét adja.

*

Ki az közülünk, tisztelt közönség, aki két emberöltőnek történetét az életnek azon apró szálaiban akarná szemlélni, amelyekből ez a bensőséges, pompázó valóság, a mostani ünnep összefutott? A gyermekjátékokban és gyermekkerényekben, az ifju törekvéseiben, a férfiu munkáiban, a papnak apró és nagy áldozataiban, a püspök gondjaiban, szigorúságában, szeretetében, egy szóval az életnek apró történeteiben? Bizonyosan senki; ellenkezőleg érzem és mindnyájan érezzük, hogy mi a jelennek varázsa alatt állunk s a multhoz csak azért térünk vissza, hogy a jelennek valóságába minél több szint, meletget, erőt vihessünk. Amint hát végigtekintek ennek az ünnepnek színén, a klasszikus kor nagyszerű története villan meg lelkem előtt. Az, mikor a hős, agyóztos hadvezér leteszi honmentő acélját, hatalma pálcáját, mikor önére babérait népe homlokára tűzi, maga meg visszatér abba az egyszerűségbe, ahol nagy lenni tanult, ahol türelme és az életerő acélosult, ahol a férfikebol erénye született.

A mi aranymisés püspökünk ötven esztendőn át állotta azt a harcot. Minden ponton megállotta. Sikerekben volt-e gazdagabb ez a hosszú pálya vagy vezető jó érzésekben, áldozatot követelt-e többet vagy inkább biz-

mató örömeiket hintett az ifju tanárnak, az egyházi és világi országos ügyek munkásának, a hevületes lelkipásztornak életutaira, ki mérheti meg? Vagy hogy az volna a püspöki trónus, amelynek magasságára és fényére csak sóvárogva, irigységgel lehet tekinteni, ki itélne így? Senki, tisztelt közönség! Az csak természetes, hogy minél tisztább az elme világossága, minél fenköltebb a szív világa, annál könnyebben esik reá az élet fájdalmaink borulata. Nehéz fellegek csak nagy hegyek ormain ülnek, viszont reájuk esik a legtisztább, a legelső napsugár, őket öltözteti pompás biborába az alábukó nap, reájuk, a nagy emberekre sugárzik a királyi kegy, az egyházi elismerés és vannak életükben pillanatok, amelyekben minden hódolat, hál, elismerő érzés nekik szól. Mert ötven esztendő nagy idő annak is, aki az élet zajából kiváltott gondviselő jobb sorsa, de ismerjük el, hogy aki a papi élet áldozatai között, míg emitt emészülő gondokban és munkában fáradott, amott végigjárta a lélek háborgásainak, a nyugtalan sugalmazásoknak, a csalódásoknak, külső-belső harcoknak tövises utjait, diadalmasan hű maradt az első gondolathoz, aki mindennek mindig elébe tette papsága tudatát, az méltó arra, hogy meghatottsággal és tisztelettel szemléljük aranymisés papságának aranygondolatait.

Látjuk, főpásztorunk, hogy most itt hagyta mindent, babérait, az ünneplést, a hódolatnyilvánításokat és oda tért az alázatos lélek egyszerűségével, ahol nagy lenni tanult, ahonnan ajkadnak mézét, az élet tiszta örömeit szívtad, ötven éves pályád fájdalmaiban minden vigasztalást vettél, — az Úr oltárához és hallom, mint sóhajtod a római nagy vértanu ígét: Mikor kérdeztek, Uram, megvallottalak, mikor égetnek, hálát adok neked. Mikor kérdeztek engem, megvallottalak, ötven évig hirdettelek, a te ígédél és életem példájával hirdettelek az embereknek; ötven évig szolgáltalak, félszázadon át hordoztalak az emberek között, — most megörölv gondoktól, égetve szenvedésektől hálát adok neked. Hálát adok az élet örömeiért, köszönöm, hogy látogatni méltóztattál. Hálát adok azért, hogy aranymisém ünnepe jó néppel, hű papsággal, a társadalom tisztelő érzéseivel környezel. Most áldásra nyujtom kezem, de te áldd meg, Uram, kegyelmeddel népemet, papságomat, békés boldogsággal ezt a meghatott ünneplő társadalmat!

*

Tisztelt közönség! A püspököt hódolat illeti, de ki az közülünk, aki a püspöki méltóság fénye alatt ne keresné és ne akarná szeretni az embert, az egyéniséget, mely az életpálya munkáinak és erényeinek, a nagyságnak és méltóságnak alapja volt és hordozója mindenkoron? De hogy beszéljek én arról az emberről, akinek szeme mindig a jelen kötelességein függött s a jövőd terveit szemlélgette, a multnak pedig, ahol az élet kezdődött, ahol az élet javarésze elfolyt, csak kegyeletos szíve rejtekében áldozott, akinek élete történetét tőle nem hallották, szinte sehol meg nem irták?

Mégis most elszáll lelkem abba a fejmegyeyi községbe, ahol ma a ker. szeretetnek és nevelésnek meleg otthona, a köztünk lakozó Istennek alázatos menedékhelye hirdeti, hogy Meszlényi Károlynak és Pfszterer Teréziának 1832. január 22 én született fia hálás akar lenni az életért, mely számára ott kezdődött, az örömeiért, melye-

ket az édes szülőföld nyújtott; hálás akar lenni a szülők sirjához, az első nevelés drága emlékeihez.

Értem én ezt, tisztelt közönség! Nem kell messze haladni az élet utain, már látja az ember, hogy a kötettség felemelő tudata nagy művésze egyéni életünknek, az iskola is nagy művész, az élet is nagy művész. Az a művészetük, hogy a létbe életet visznek, eleven, színes életet, az egyedet pedig egyéniséggé varázsolják, öntudatos egyéniséggé. De elszárad művészi erejük, ha nincs meg a kő, amelyen dolgoznak, ha nincs meg a csillogó márvány, mely felfogja a nagy alakot is, a lehellétszerűt is, a vonalak hullámzását is, a lelkibb vonásokat is. Azért ha a mi püspökünk kegyelettel adózik volt nevelőinek, tanárainak, jótevőinek, annak a Pázmány-alapította híres intézetnek, mely pappá nevelte, az életnek, mely művészkézével lelkén dolgozott, egyénisége egyik legszébb vonását mégis abban szemlélem, hogy szívének féltékenyen őrzött hálájával és maradandó emlékekkel áldozik a szülőknek, akik lelkét alakot sürgető márvánnyá, fogékonnyá, a szépnek, nemesnek meleg otthonává tették.

Milyen gyöngéd és milyen nemes vonások is vésődtek erre a fényes lapra! Sok ismeret, iskolázott emlékezet; nagy műveltség elriasztó hidegség nélkül, az egyszerűség szeretete mindenben alacsonyosság nélkül! És amint tovább nézem ezt az egyéniséget, hogy a trónon sem vesztette el sajátos nemes vonásait, nem ismert gögőt, nem zárkózottságot, nem ismerte a havasok zordonságát, nem a lapályok fojtogató melegét, azt a szalézi Ferenchez méltó gondolatot látom a mi, püspökünk életében kifejezve: animas da mihi, caetera tolle — minden egyebet végy el tőlem, csak a lelkeket add nekem! Nem kell nekem ragyogás, nem kell a hír, — a lelkek kellenek nekem! Nem megyek a világ zajába, csendesen, zajtalanul művelem a jót — a lelkek kellenek nekem! A fűszervenedők a betegek, a szegények lelkét keresem, azokat istápolom; a gyermekeknek, a Krisztus barátjainak, lelkét szeretem azokat nevelem, — a szívek kellenek nekem! Ha hibát látok, felindulok, nekem ez a tisztetem, de nincs nekem haragom, megenyhülök, megbocsátok, ilyen az én szívem! Sok szükségét láttam, ilyenkor a magamról mindig elfeledkeztem; sok ügy kívánta gondomat, sok ellenkezést találtam, — egyszem volt oly kicsiny, hogy velem ne törődtem volna, egy sem volt olyan nagy, hogy elborithatta volna lelkem derült világát.

Tizenhét év alatt annak a derűnek, annak a kötelességtudásnak, szívjóságnak, irgalmas érzésnek, lelki erősségnek mennyiszert voltunk mi csaknem mindnyájan tanúi! Ennek, mi az embert alkotja, hoztuk mi ma tiszteletünket.

De, tisztelt közönség, hozzuk meg a polgárnak is a méltó babérokat, mert a püspök gondjait lekötik az egyház ügyei, az ember élete megfér a szívnek rejtélyes mélyein, de a közélet emberétől a társadalom munkát vár, eredményeket kíván látni, ezeken épül, ezekről beszél, ezeken lelkesedik. De hát én beszéljek, mikor lapides clamabunt, mikor a kövek kiáltanak? Mikor annak a polgárnak szól az ünnep, akinek első szava ez volt a szatmáriakhoz: Otthon találtam, nem legelső, hanem legjobb polgára akarok lenni annak a városnak, amelyet az én nagy elődöm, Hám püspök, a városnak egykor polgára és atyja, haladásának és kulturájá-

nak mindenkorra géniusza méltónak tartott arra, hogy messzenéz szellemének, áldozatos lelkének, vagyonának összes kincseit pazar kézzel szórja reá. Tényleg ebben a tizenhét esztendőben nincs múlt, nincs jövő, ez folytonos jelen az alkotásokban. Tisztelt közönség! Aki oltárt emel, aki templomot épít, nem csak az Isten dicsőségét építi, hanem menhelyet, otthonot, várakat emel magyarságunknak, állami létünknek, nemzeti kulturánknek. A mi városunk legelső polgára megvallja, hogy többet tehetet, mint amennyire számított, nemcsak a meglévő jót használta fel jól, hanem még reményei is kamatos kamatot hoztak. Csakugyan lapides clamabunt, azok a megszentelt kövek kiáltanak és hirdetik a hazafinak, a polgárnak nagyságát. Aki iskolákat emel, iskolákat tart fenn, aki az iskolák apró polgárait szórja jutalmazó, gondoskodó, fenntartó szeretetének százezreit, a hazának nevel, a polgár kötelességeit teljesíti. Hát én beszéljek? Pueri clamabunt: az iskolák hálás hada kiált itt dicséretet az atyának, a legjobb polgárnak. Aki mindenütt ott van, hogy örvendjen az örvendező nagyokkal, együtt sirjon a látogatottakkal; aki minden beteget meglátogat jó eledelével, minden didergőt melenget tüzelő fájával; aki visszaadja szerszámát a munkásnak, ruháját, derűtöstző szárazfáját a megzalogoltnak elmés gondolatával és avval a jobb kézzel, melyről a bal nem tud: annak a polgárnak a szeretete, halhatatlan lesz az emlékezet! Aki elmereng daliás idők harcok főpapjainak hősi tettein, de egyúttal a modern világ közepébe helyezkedve tépett zászló helyett könyveket visz a családok otthonába; aki az irodalom és sajtó ólomkatonáit állítja sikra a józan tudomány, nemes erkölcs védelmére, az ismeri korát, az betöltötte a jó polgárnak feladatát. Aki egyesületek által dolgozik a társadalom együttérzésén, keresztény szellemén, műveltségén; akinek nagy gondolatait emitt közbiztonságunk őrhelye, annak lábainál a művészet csarnoka hirdeti: annak nagyságáról hallgasson már a röpke szó, mert lapides clamabunt! Itt a kövek kiáltanak! Csakugyan méltó, hogy annak a polgárnak, aki beváltotta az alapító nagy királynak és annak a vigaszt reményeiből váró nagy pápának terveit, vágyait, reményeit, mikor az istenfélelem, a keresztény szeretet, tudomány, műveltség ügyein fejedelmi gondolatokkal és erővel dolgozott Magyarország legszélsőbb északkeletén, csakugyan méltó, hogy annak a polgárnak az élettelen kövek kiáltanak üdvöt, halhatatlanságot!

De még méltóbb, hogy hálás ember-szívek őrizték ennek az ünnepnek, a nagyságnak, a polgári erényeknek emlékezetét! Dignum laude virum Musa vetat mori. Ezért üdvözlünk mi téged, aranymisés püspökünk, az őszinte szó melegével, a költőnek meleg érzésével, a dal örömeivel.

Hódolunk előtted, aranymisés szolgálja az Urnak, mert te erősen hittél és buzgón szerettél!

Tiszteletünket hoztuk neked, aki kötelességtudásoddal és szíveddel egész embert mutatál!

Vedd a hálás elismerés baberait a társadalomtól, amelynek legelső, legjobb polgára te vagy!

Riadó tapsokban tört ki az egész közönség, amint a szónok beszéde végéhez ért, akik hozzá tudtak jutni, siettek üdvözlésére.

Tóth Micike kisasszony meleg érzéssel szép csengő hangon szavalta Tóth József segédlelkésznek ez alkalomra készült ünnepi ódáját. A szereplő hölgyeknek a rendezőség pompás virágcsokrokkal kedveskedett. A műsort a delegációs éneke zárta be Végül dr. Fodor Gyula világi alelnök köszönte meg a közönségnek, hogy tömeges megjelenésével ilyen impozánssá tette a kaszinó ünnepségét. Ugyanakkor osztották ki az Irodalmi Kör nevében Bodnár Gáspár képezdei tanárnak „Jubiláló egyházmegyénk aranymisés püspöke” című füzetét. A műsor után társas vacsora, majd tánc következett.

A szigeti Mária Valéria nevelő és tanintézet szintén szépen sikerült ünnepélyt rendezett f. hó. 17-én a köv. sorrenddel:

1. „Bártfai emlék” Kéler Bélátó', zongorán játszották Szarka Györgyi és Hudeczek Margit.

2. „Üdvözlő dal”, énekelték a polg. iskola növendékei,

3. „Alkalmi köszöntő”, mondotta: Somogyi Aranka.

„Regina celi”, melodráma Váradi Antaltól, szavalta: Némethi Livia, zongorán kísérte Hudeczek Margit.

5. „Mária-ének”, énekelték a polg. iskola növendékei.

A sikerült programponatok befejezése után Müller Károly apátplebános emelkedett hangon szép beszédben emlékezett meg kegyelmes püspökünkről és mindnyájunk érzelmeit fejezte ki, midőn kérte Istent, hogy irtsa meg számunkra soká e nagy, nemes lelket.

Turvékonyáról írja levelezőnk, hogy szintén nagy kegyelettel ünnepelték meg e szép napot. A hajnali harangozás után kezdődött a nagymise, melyet Pásztor Árkád végzett. Rengeteg nép volt jelen. Mise után Pásztor, megkapóan ecsetelte a nap jelentőségét. Kifejtette, hogy a szatmári egyházmegye püspöke, a nagy apostolok utóda, az egyház oszlopa, a szegények, árvák, özvegyek gondozója e napon ünneplő felszentelésének 50-ik évfordulóját. Felhívta a népet, hogy imádkozzék jólétéért. Dálben több mint 100 szegény kapott ebédet s részesült pénz és ruha ajándékban.

Meg kell még emlékeznünk az üdvözlő táviratokról, melyek azt bizonyítják, hogy Ő nagyméltóságának örömnapiján együtt érezett és imádkozott vele jelentékeny része hazánk előkelő köreinek. Az első között érkezett Ő felsége a király szerencsekívánata, melyet dr. Kádár Ambrus, praelátus-kanonok, püspöki helynök azonnal táviratilag továbbított Mária-Pócsra. Ő felsége sürgönyét, mely a kabinetiroda útján jött, Ő excellenciája nagy hódolattal és meghittsággal fogadta. Szövege a köv. Ő csász. és apostoli kir. Felsége kabinetirodája. Nagyméltóságú és főtisztelendő Meszlényi Gyula val. belső titkos tanácsos, róm. kath. megyés püspök urnak.

Ő császári és királyi apostoli felsége üdvözlő Nagyméltóságodats áldozárágának mai ötvenedik évfordulója alkalmából és őszintén kívánja, hogy egészségét mielőbb visszanyerve az egyház és a hazának még sok hasznos szolgálatot tehesen. Legfelsőbb parancsra König.

Csaknem egy időben érkezett meg Magyarország hercegprímásának, Vaszari Kotos biboros érseknek üdvözlő távirata, mely a következőket tartalmazza:

Fogadja Excellentiád áldozó papságának ötven éves jubileuma alkalmából őszintén üdvözlő kívánataimat.

ugyanekkor fényesen kivilágítják az új őrtornyot. Az ünnepséget táncmulatság fejezi be a Kossuth-kerti kioszkban, hol nagyszerű tűzijátékot is rendeznek.

Rendőri Lapok. E czim alatt *Tankóczy Gyula* főkapitány felügyelete mellett a rendőrség tisztikara minden kéthétben egy litografált szaklapot ad ki, mely kizárólag a rendőrségnek van szánva, hogy őket a teendőik körében felmerülhető esetekre nézve kioktassa. Az első szám már megjelent e hó 15-én. Amint ebből is látszik, rendeltetésének meg fog felelni és jelentékenyen hozzájárul ahhoz, hogy a legénység olyan dolgokra nézve tájékozódást nyerjen, amelyekben önjerejére hagyatva aligha tudná magát beletalálni.

Hazajöttek a katonák. Honvédeink vasárnap este érkeztek haza M.-Szigetről, hol 10 napig gyakorlatoztak, velök jött a honvédsereg is. A seregrebellek már pénteken megérkeztek Egerből.

Tifuszcárvány. Városunkban a tifusz, ez a rettenetes betegség, járványszerűen lépett fel. A hatóság megtette a szigorú intézkedéseket, az utcák csatornáit fertőtlenítette, elrendelte az udvarok tisztántartását. Komka Alajosnál három gyermek fekszik betegen, de már túl vannak a veszélyen.

Gyorsírás. A szatmári kir. kath. főgimnáziumban fennálló gyorsírókör Dr. Fodor Gyula vezető tanár elnöksége alatt f. hó 20-án d. u. 2 órakor tartotta alakuló gyűlését, mely szerint: Titkár: Vinkler János VIII. o. t. Előadók: haladóknál Vinkler János VIII. o. t., kezdőknél Scheffler János VII. o. t. Főjegyző: Nagy Márton VII. o. t. Aljegyző: Varga Endre VI. o. t. Pénztáros: Grósz Májor VIII. o. t. Főkönyvtáros: Bérei Béla VII. o. t. Alkönyvtáros: Stokker Márton VII. osztályu tanulók lettek.

Hamis bukás. Reiter Lajos nagykarolyi kereskedő a télen bemonta a csődöt, el is zónázott rögtön Amerikába, mert jól tudta, hogy a bíróság kezébe kerül. A mostani zsidó ünnepek alkalmából azonban erőt vett rajta a honvágy, s családja körében akarván ünnepelni, váratlanul haza érkezett. Számítása nem sikerült, mert a csendőrség azonnal rátette a kezét, s most itt elmélkedik a kir. ügyészség börtönében.

Helyes intézkedés. Veszély fenyegeti azokat a vendéglősöket és koresmárosokat, akik templom vagy más középület mellett tartanak italmérési üzleteket. A belügyminiszter ugyanis leiratot intézett az összes törvényhatóságokhoz, hogy szükség esetén bármely korlátlan italmérési üzlet bezúntatható, ha az valamely középülettől 50, illetve nagyobb helyeken 100 méternyire nem fekszik. E bezúntatási jogot nem alterálja az sem, ha a koresma előbb állott a helyen, mint a szomszéd középület.

Tűz. Csütörtökön éjjel fél 2 óra tájban tűz ütött ki Heinrich Viktornak a város határában levő tanyáján. Mire a tűzoltók odaértek, a hatalmas kiterjedésű eszű, melyben a gazdának évi terméke volt felhalmozva, lángokban állott, s megmentésére gondolni sem lehetett. Porig égett minden. Az istálló szintén leégett. A kár mintegy 30 ezer korona, mely azonban legalább nagy részben a biztosításból megtérül.

— **Katonai lóvásárt tart** a Miskolcson állomásozó 7-ik számú lovató-bizottság Szatmáron f. é. szeptember 24.-én d. e 8 és 9 óra között és ezen alkalommal soroz: I. 4, 5, 6 és 7 éves katonai célokra alkalmas hátslovakat 158 centiméter minimális és 166 centiméter maximális mértékkel. II. 5, 6 és 7 éves hámslovakat ágyu elé 161 cm.

minimális és 172 cm. maximális mértékkel. III. Tűzér legénység alá való hátslovakat 155 centiméter minimális mértékkel. IV. A most vásárlandó lovaknak fejletnek és jó karban kell lenniök; kiéhezett, gyenge lovakat, vagy a melyek nehéz mezei munka következtében járásukban hiányosak, be nem sorozhatnak. IV. Marhalevél (az ugynevezett „Régia“) okvetlenül szükséges. A bizottság nincs feljogosítva ennek átnyújtása alól valakit felmenteni. V. A törvényes szavazatossági hibák 30 napra terjedő felelősséggel a következők: „Gonosz mirigy, takonykór, száraz keh, kórság, bőrtakony, esőkönnyösség, fekete hályog és havi vakság.“ Az eladóknak kötelezni kell magukat azon remondáért, melynél a szavazatossági határidő alatt a felsorolt hibák bármelyike fellépne, egy más, tökéletesen alkalmas lovat állítani, vagy pedig azt visszavenni és a vételárat, valamint az élelmezési költségeket megtéríteni.

Elvesztett órák. Egy darab kettős fedelű női arany óra — kis lóheréhez hasonló gravírozással — egy masszív, fonott karikából levő férfi óra láncszal, egy ametisztkönyvalaku függővel elveszett. A főkapitány felhívja a megtalálót, hogy azt hivatalához mielőbb szolgáltatassa be.

Talált zálogcédula. Folyó hó 8-án 1 drb. zálogjegy találtatott. A tulajdonos átveheti a főkapitányi hivatalnál.

Megkerült gyilkosok. Említettük lapunk egyik közelebbi számában, hogy *Rist Antal* pályáért a királyhazai állomáson meggyilkolva találták. Néhány napi kemény nyomozás után a csendőrség elesipte a gazembereket, Bilák Mihály, Ipsai Antal és Kolozsváry Antal naplopók személyében, kik most a kir. ügyészség börtönében várják büntetésüket.

Vasárnapi korcsmázás. Több törvényhatóság feliratot intézett a belügyminiszterhez, hogy vasárnapokon rendelje el a koresmáknak zárva tartását. A belügyminiszter nem tett eleget a kérelemnek s eljárását azzal okolja meg, hogy a munkásosztályt ezen az egyetlen pihenő napon a szórakozástól nem lehet megfosztani. Azt azonban egy további rendeletre való hivatkozással meghagyta, hogy az *istentisztelet tartama* alatt, valamint *körmenetek* alkalmával a koresmák zárva tartandók.

— **Pótlóvásár.** A m. kir. kassai 5-ik honvéd huszárezrel pótlóvázó bizottsága által folyó évi október 11-én délelőtt 9 órakor Homokon, Kováts Jenő ur portáján, készpénz fizetés mellett pótlóvak fognak vásároltatni. — Magasságuk 159—166 cm., koruk 4 és fél 7 év között legyen; azon lovak, melyek ezen követelményeknek meg nem felelnek, ugyszintén levágott (courtirozott) farkuak nem fogadtatnak el. Az ár alku szerint és a ló minősége szerint 650 koronáig mehet s alkudott összeg, a lólevél előmutatása mellett fizettetik ki. Felhivatnak a lótenyésztők és lótulajdonosok, hogy, ha fenti követelményeknek megfelelő lovaik vannak, saját érdekükben állítsák a bizottság elé.

(**Országos baromfiállítás- és tenyészbaromfi-vásár Miskolcson.**) A folyó év október hó 1—3-ig Miskolcson tartandó baromfiállítás iránt országszerte nagy az érdeklődés. Tallián földmívelésügyi minisztere napokban értesítette a „Baromfitenyésztők Országos Egyesületét“, hogy a neki felajánlott védnöki tisztet köszönettel elfogadja. A kiállítás díjazott baromfi gazdáinak jutalmazására eddig 20 emléktárgyat 100—200 korona értékben és 40 jutalomtárgyat 10—100

korona értékben ajánlottak fel s ezenkívül 1500 korona pénzdíj is rendelkezésre áll. Aki nek tehát szép barofiai — lehetnek azok tiszta magyar fajta, vagy keresztezés vagy telivér külföldi fjták — galambjai vagy házi nyulai vannak, azokból állítson ki s a kiállításra vonatkozó utmutatót kérje Hreblai Emil igazgatótól, aki ingyen és bérmentve küldi azt meg báltkinék. Irodája Budapest, Köztelek, IX. ker. Üllői-ut 25. I. 10.

A ragadós száj- és körömfájás Szatmáron a csonkási területen annyira szünőfélben van, hogy a város a zár alól a jövő hét folyamán valószínűleg fel fog oldatni. Miután azonban Oroszfalu község is fertőzve van a vásár csak akkor fog megtartatni, ha akkorára a zár Oroszfaluban is feloldatik az alispán által.

Huszár Aladár könyv- és paprüizletének mai számunkban közölt hirdetésére, olvasóink szives figyelmét felhívjuk és üzletét az iskola év kezdetén a vevő közönség b. pártfogásába ajánljuk.

Neuschloss Testvérek bankbizományosok irodájukat Deák-tér 7. számú ház emeletére helyezték át.

IRODALOM.

Megjelent. *Tóth Mike S. J. „Japán hős családok“* czimű könyve, a mely a szerzőnek általánosan ismert ügyességéről és írói tehetségéről tesz újabb tanúságot. A 197 oldalas eszinosan kiállított könyvecske az épen most dúló orosz-japán háboru érdekessé és időszzerűvé, a keresztény meggyőződés hősies megnyilatkozásának történelmi hű leírása rendkívül ajánlatossá teszi. Ára 1-20 kor.

2. Szerzetesrendek és társulatok Magyarországon. *Iria Tóth Mike S. J.* A 263 oldalra terjedő, képekkel díszített, izléses kiállítású könyv első sorban utbaigazításul szolgál olyanok számára, a kik a magyarországi szerzetes rendekkel közelebbről óhajtanak megismerkedni, és ennyiben praktikus czélú; de másrésztől igen becses képet nyújt a keresztény kultúra egyik fontos tényezője, a szerzetes rendek felől Magyarországon. Mindkét mű kapható Kalocsán a „Hirnök„ szerkesztőségében,

Colombiere Kolos S. J. élete és lelki-naplója. Magyarra fordította és Hattler S. J. nyomán Colombiereinek életrajzát megírta *Wolkenberg Alajos* dr. theol. tanár. Colombiereinek, Jézus szents. Szive apostolának életrajzát, de különösen lelki naplóját az egész világon ismerik és most Colombiereinek boldoggáavattatása előtt mindenfelől nyilvánult az óhaj, hogy magyarul is meglegyen az a híres napló. Egészen illő, hogy épen június havára, Jézus Szive-hónapjára jelent meg a eszinos és értékes könyv. Terjedelme 17 iv, fűzött példánynak ára 1.50 korona (e. e. sz.) Kapható *Wolkenberg Alajos* dr. theol. tanárnál Szatmáron. Ugyanott kapható *Jézus Szive, a kegyelmek napja* c. elmélkedő és imakönyv 15 iv, vászonkötés, ára 1-50 korona (e. e. sz.)

Votiv misék és rekviemek. Igen hasznos liturgikus könyvet szerkesztett *Tower Vilmos* győregyházmegyei áldozár, melyben feltalálhatók az összes tudnivalók a votiv misékre és rekviemekre vonatkozólag. Gondos tanulmány eredménye ez a művecske, ugy a papok, mint a papnövendékek nagy hasznát fogják venni, ha kezök ügyében lesz. Ára 40 fillér, kapható a győregyházmegyei nyomdában Győrött.

Uj egyen ruha üzlet.

KLEIN ÉS TÁRSA

papí, polgári es egyenruha készítő
SZATMÁRON,
Hám János-utca 10 szám.

Készítenek mindennemű
papi reverendákat,
polgári öltönyöket.

Hivatkozva az e téren **Budapest**-
ten és az utóbbi **7 évben Párisban**
szerzett szakképzetségünkre
és tapasztalatainkra, azon kellemes hely-
zetben vagyunk, hogy a legkényesebb
igényeknek is az **elegánsan kiál-**
litott munkával megfeleltünk.
Üzletünkben állandóan nagy választék
van **valódi angol és a legfino-**
mabb honi gyártmányu gyap-
juszövetekből.

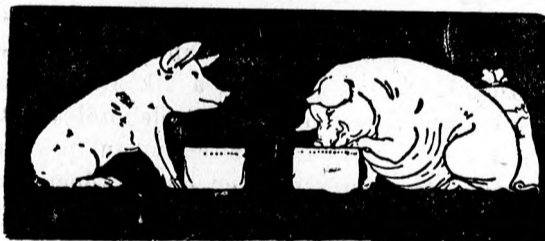
Szives pártfogást kérnek

tisztelettel

Klein és Társa

polgári és egyenruha készítő.

Gazdák figyelmébe!

Manhattan nélkül

Manhattan porral

A ki seritéseit gyorsabban akarja felhiz-
lalni, aki teheneitől és kecskéitől több és
jobbminőségű tejet akar, aki erős igavonó
barmokat és tüzeslovakat akar, egyszóval
ki jövedelmezőbb állattenyésztést akar, az
használjon

MANHATTAN

tápport. Használatának költsége igen cse-
kely és dusan megtérül. 100 kg. 50 kor.
50 kg. 26 kor. Egy 5 kilós próbaküldeményt
5 kor.-ért küldünk postán és bérmentve után-
véttel, hogy a legkisebb gazda is meggyőző-
d hessen a Manhattan por bámulatos hatásáról.

Központi főraktár:

„Manhattan Electrophor Vállalat“
Budapest, VIII. Apáczai-utca 15.

Kerestetik megvételre

Gazdasági és Iparbanki

== részvény, ==

o 10-30 darabig, o

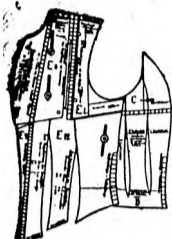
a legmagasabb napi áron.

Czim megtudható a kiadóhivatalba

A hölgyvilág részére!

Minden t. hölgy saját maga minden divat szerint, fáradtság
nélkül készítheti ruháját a **GUSCHELBAUER ANTAL-féle**

Szabályozható Női Derék Szabászati Készülék

Gyári jegy.

segélyével, *anélkül*, hogy a *szabászati rajzot*
megtanulta volna. Eme készülék minden testalkat
részére szabályozható. — *Akadémián vizsgáztam.*
Számos elismerőlevelet kaptam minden or-
szágból. Minden államban törvényileg védve és *szá-*
badalmazva.

Egy készülék ára 3 korona utánvét mellett

Gsuschelbauer Antal Sopron.

Magyarázatok ingyen lesznek küldve.

23-52-26

Képviselek minden helyiségben kerestetnek.

H I R D E T É S E K E T

A KIADÓHIVATAL

JUTÁNYOS ÁRBAN VESZ FEL.

PÉNZ!

4%_o-os

törlesztéses kölcsönt

nyújtunk 10-65 évre budapesti és külföldi elsőrangú pénzünté-
zettől, az ingatlan 3/4-ed értékéig, gyorsan, utólagos díjazással.

kölcsönt nem záloglevelekben, hanem készpénzben is folyósítjuk,
melyet a tulajdonos egyszerre vagy részletekben bármikor visszafizethet, de a pénz-
intézet nem mondhat fel. Legjobb alkalom a súlyos váltó, vagy már meglévő
drága törlesztéses kölcsönök átváltoztatására (convertálására).

A kölcsön bekebelezése illetékmentes.

A kölcsöniratok beküldése a tulajdonosra kötelezettséget nem ró, ellenben,
ha az ügyet elvállaljuk, a sikert biztosítjuk. **Mielőtt convertál, saját érdeké-**
ben tegyen kérdést hozzánk, készséggel adunk felvilágosítást díjmentesen.

Telefon-szám 16.

Válaszbélyeg melléklendő.

Neuschlosz Testvérek

törvényszékiileg bejegyzett cég, bankbizományosok

Szatmár.

40-2-16

Plebános urak szives figyelmébe.

Házassági-, Keresztelési-, Halálózási-, Bérnyomtatási-, anyakönyvek, ugyszintén anyakönyvi kivonatok. —

Tanítói-, k.-tanítói- v. orgonista-dijlevé Számadási iverk, templompénztár és magtárak részére (kül- és belivek).

Mise-alapítványi iverk és nyugtatóványok Különbeféle nyugtatóványok, Családi értesítők. Iktató- és postakönyvek (kötve).

egyházmegyei adókönyvek kizárólagos raktára.

Nyomatványaink finom fehér és szürke papírra vannak nyomva.

Finom fehér és szürke irodai papirokból, borítékokból, levél-papirokból állandó raktár.

Minden megrendelés kézhez vétele után azonnal expediáltatik.

„Pázmány-sajtó”

Szatmár, Iskola-köz 3.

Rövidhalotti beszédek

második kiadása.

— Idegen kufók után átdolgozta — a szatmári egyházmegye két áldozópapja.

Kapható:

A „Pázmány-sajtóban”.

Ára 2 korona.

PÁZMÁNY-SAJTÓ KÖNYVNYOMDA

SZATMÁR, ISKOLA-köz 3.

Készít mindennemű nyomda szakosa vágó munkákat a legjutányosabb árak mellett.

Vidéki megrendeléseket azonnal készít s továbbít.

EGYHÁZI, ISKOLAI nyomtatványokból NAGY RAKTÁR.

IRODAISZEREK s PAPIROK a

LEGOLCSÓBB ÁRON szerezhetők be.

Ugyanitt rendelhető meg a

„HETI SZEMLE”

politikai lap is,

melynek előfizetési ára egész évre

6 kor. Tanítók- és iparosoknak 4 kor.

Hirdetések jutányosan vétetnek fel.

Árjegyzék.

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

Telefon 85.
Helyi 1 kor. értékű vásárlás már helybe szállítva

MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és FÜSTÖLT HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL
Szatmár, Széchenyi-utca sarkán.

Helybeli megrendelések hazaszállítva.

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül készpénz, vagy utánvétellel értendők.

5 kilós postarendelmény pontosan eszközöltetik.

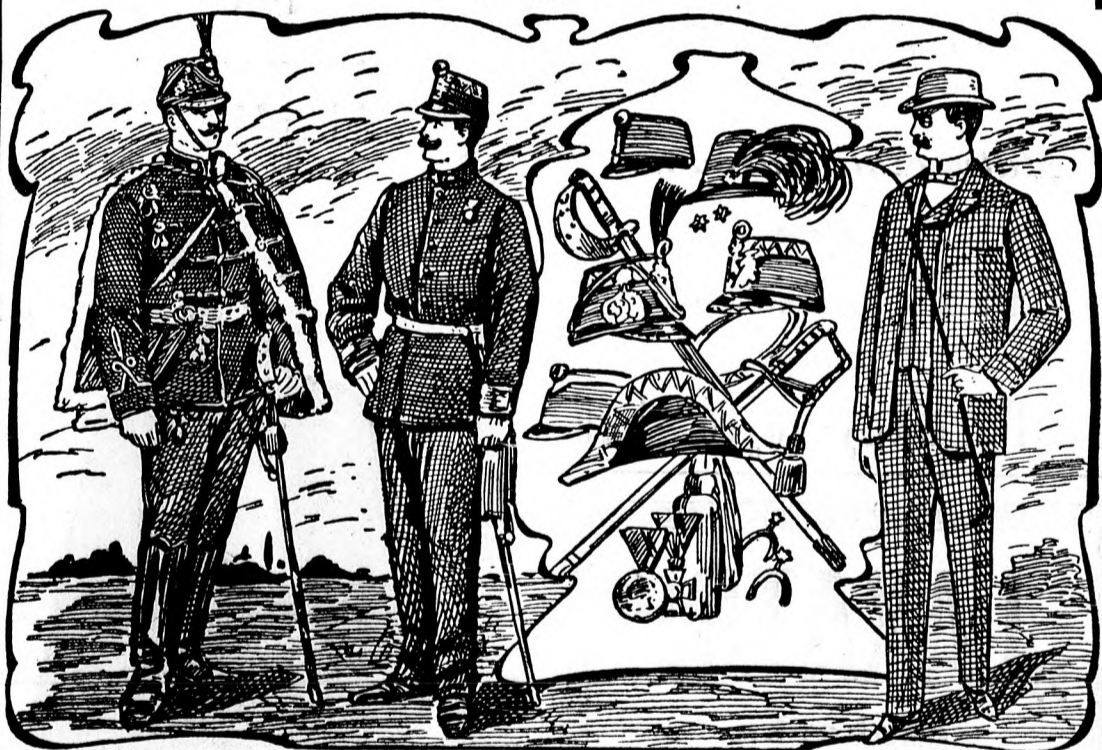
Friss husok.		Füstölt áruk.	
frt.	kr.	frt.	kr.
1 ko. I. Marha hus	56	1 ko. debreczeni páros	90
„ Sertés	60	„ Lengyel kolbász	80
„ Borju	64	„ Sonka kolbász	80
„ Bárány	—	„ krakói	80
„ Juh	—	„ Krinolin	80
„ Friss hájolvasztani	72	„ Parizer	80
„ „ szalona	72	„ Máj sajt	80
„ „ bőr nélkü	72	„ Disznófej sajt	74
„ Friss kolbász bors.	—	100 pár Virsli tornás	5
„ fok. ezitr.	70	100 pár frankfuri	8
„ Friss zsir	80	100 drb. Salvaládé	5
Kolbász áruk.		Füstölt áruk.	
1 ko. Szalámi	2	1 ko. Sonka páczolt	110
„ füst. magyar koll.	—		
		1 ko. Sonka csont nélkül	120
		„ „ kifőve	2
		„ Császár hus bőrrel	80
		„ Karaj bőr nélkül	80
		„ Lapoczka és oldal	72
		1 ko. Páczolt nyelv	1
		1 drb. Sertés nyelv	20
		1 ko. Tepertő	60
		Szalonák.	
		100 ko. Fehér szalona	76
		1 ko. Paprikás stráf	90
		„ Kolozsvári szelet	90
		„ Füstölt szalona	88

4-26-20

Tisztelettel
BÖLÖNY LÁSZLÓ

INGLIK JÓZSEF

polgári-, papi- és egyenruha-üzlete
Szatmáron, Deák-tér, (Városház-épület).

Több egyenruhaüzleti intézet szerződött szállítója.

Készít mindennemű polgári öltönyöket, papi reverendákat; mindennemű öltöny készítésnél a fősulyt az elegáns szabás és finom kivételre fektetem, a mellett teljes kezességet vállalok szállítványaim valódi színe és tartósságáért.

Állandó nagy raktár honi és angol gyártmányú szövetekben. Elsőrangú egyenruhászati és hadi felszerelési intézet. Üzletem nagy forgalma által áruimat olcsóbb ár mellett szállíthatom, mint bármely más cég.

Átalakítások gyorsan és olcsón eszközöltetnek.

Kérem ennél fogva engem becses megrendeléseivel megtisztelni biztosítom, hogy a legcsekélyebb megrendelésnél is a legnagyobb megelégedésére fogok szolgálni.

Maradtam kiváló tisztelettel:

INGLIK JÓZSEF,
szabó mester.

5-26-20

és szájviz.

Fogorvosi műtermemet

(Hám-János-utca 1. sz. a színház mellett) újra rendezve, készítek: egyes fogakat, teljes fogsorokat kaucsuk és arany foglalványon.

!!! Kivánatra szápad nélkül !!!

Porcellán, arany, platin és cement tömést,

arany fogkoronákat.

Foghuzás a legujabban feltalált szerekkel teljesen fájdalom nélkül.
Rendelek d. e. 8 óratól d. u. 5-ig.

Albisi **Bakcsy Domokos**,
3-52-38 orvos-fogorvos.

és szájviz.

A

COLOSSEUM VÉRTANUI

Képek a római amphitheatrum történetéből.

Irtá:

Tiszt. O' Reilly A. J.

apostoli hittérítő St. Maryban, a Fokföldön. 1888

Fordította:

Matyaczkó Theodor.

Ára 2 korona 40 fillér.

Kapható:

A „Pázmány-sajtó“-ban.

„LAXATIN“

czukorka

egy igen kellemes és felette enyhe hatásu

hasfajtoszer,

mely ugy gyermekek-nél, mint felnötteknél hasznosnak bizonyult.

Orvosok ajánlják és rendelik betegeknek.

Kapható 70 fillérért eredeti dobozokban.

Készítője:

Horváth József

gyógyszerész

Szatmár-Németi.

31-26-23

Páskuj Imre hazai iparsarnoka Szatmár.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy szabásznóm párisi tanulmány utjából hazakerkezvén

DIVATSZALONOMAT

augusztus hó 20-án már megnyitottam.

Ez alkalommal ajánlom dus választéku, legujabban érkezett őszi és téli **női divat** kelméimet, rendkívüli elegáns blouse selymeket és divatos zsinordiszemet.

Továbbá hazai készítményü **férfi gyapju szöveteimet.**

A közelgő iskolai év alkalmából ajánlom, ugy leányok mint fiuk részére kész fehéreműimet, gallérokat, nyakkendőket, zsebkendőket, kassai kötött harisnyáimat és pécsi keztyüimet.

Menyasszonyi kelengyéből állandóan nagy raktárom van.

Ajánlhatom még rendkívül tartós, valódi torontáli szőnyegeimet, függönyöket, ágy, asztal terítőket, paplanokat, matrácokat, ágy- és lópokróczokat, továbbá erős és tartós, esőernyőket, az idényből kimaradt rendkívüli olcsó áru napernyőimet stb.

Kiváló tisztelettel

Páskuj Imre.

Menyasszonyi kelengyéről összeállított árjegyzéket, továbbá mintákat vidékre, a legnagyobb készséggel bérmentve küldök. 58- -3

Férfi öltönyök, felöltök készíttetését szintén elvállalom!

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vöröskereszt“-hez.

Kitüntetve:

Bécs, Páris, London, Madrid, brüssel, Bologne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Wallergasse I. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciumok, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból tartós és diszes kivitelben Szövetek méter számra is eladatnak.

2-52-38

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után - olcsón szállíttatnak
Arjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.